

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

**1 OCAK - 31 ARALIK 2019 HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU**

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2019 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS'lere") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Kilit denetim konuları	Konunun denetimde nasıl ele alındığı
<p><i>Yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değeri</i></p> <p>Dipnot 2.2.'de detayları açıklandığı üzere, Grup, maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan arsa ve arazileri 31 Mart 2019 tarihinden itibaren yeniden değerlendirme modeline göre muhasebeleştirmeye başlamıştır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değer toplamı 7.206.546 bin TL olup, ertelenmiş vergi etkisi sonrası 6.425.788 bin TL tutarındaki yeniden değerlendirme artışı özkaynaklar altında muhasebeleştirilmiştir.</p> <p>Söz konusu maddi duran varlık grubu içerisinde yer alan arsa ve arazilerin, Grup yönetimi tarafından benimsenmiş olan muhasebe politikası, detayları Dipnot 2.2.'de de anlatıldığı üzere, "yeniden değerlendirme" modeli olup, bu varlıkların gerçeğe uygun değerleri Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından akredite edilmiş bir bağımsız değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve Grup yönetiminin değerlendirmeleri sonrasında finansal durum tablosunda taşınan gerçeğe uygun değer olarak esas alınmaktadır. Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerleri, kullanılan değerlendirme yöntemine ve değerlendirme modelindeki girdi ve varsayımlara bağlıdır. Gerçeğe uygun değerler; piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu ve coğrafi konumu gibi faktörlerden doğrudan etkilenebilmektedir.</p> <p>Arsa ve arazilerin konsolide finansal tablolar içerisindeki tutarsal önemi ve gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde emsal karşılaştırma (pazar), maliyet ve gelir yaklaşımları gibi alternatif yöntemlerin kullanılması ve bu yöntemlerin gerçeğe uygun değer tespiti sırasında değişimlere yol açabilecek varsayımlara dayalı girdiler içermesi sebepleriyle arsa ve arazilerin yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilmesi kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.</p>	<p>Arsa ve arazilerin yeniden değerlendirme yöntemiyle muhasebeleştirilmesi ile ilgili uyguladığımız denetim prosedürleri aşağıda özetlenmiştir:</p> <p>Grup'un atamış olduğu değerlendirme çalışmasını yapan bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşunun yetkinliği, kabiliyeti ve tarafsızlığı BDS 500 uyarınca değerlendirilmiştir.</p> <p>Arsa ve arazilerin tamamının değerlemeye tabi tutulup tutulmadığı, muhasebe kayıtlarıyla değerlendirme raporları karşılaştırılarak kontrol edilmiştir.</p> <p>Arsa ve arazilerin tapu kayıtları ve sahiplik oranları örneklem yöntemiyle test edilmiştir.</p> <p>Ayrıca, SPK gayrimenkul değerlendirme akreditasyonu ve lisansına sahip bir bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşu tarafımızca denetime destek amaçlı "Denetçi Uzmanı" olarak atanmıştır.</p> <p>Denetçi uzmanı desteğiyle yapılan örneklemeler üzerinden aşağıdaki denetim prosedürleri uygulanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raporlarda yer alan arsa ve arazilere ilişkin lokasyon, malik ve metrekare bilgilerinin tapu kayıtları ile karşılaştırılması, • Taşınmazların niteliğinin değerlendirilmesi, • Değerlemede kullanılan emsal karşılaştırma yönteminin ilgili arsa ve araziler için uygunluğunun değerlendirilmesi, • Emsal karşılaştırma yönteminde değerleri hesaplama konusuna ilişkin arsa ve arazilerin Grup'un arsa ve arazileriyle benzer niteliklerde olup olmadığının değerlendirilmesi, • Temel çerçevelere uygun olarak raporların hazırlanıp hazırlanmadığının kontrol edilmesi <p>Değerleme raporlarında gerçeğe uygun değerleri, dipnotlar ile karşılaştırılmış, dipnotlarda ve konsolide finansal tablolarda yer alan tutarların değerlendirme raporları ile tutarlı olduğu ve dipnot açıklamalarının TFRS'ler açısından yeterli olup olmadığı değerlendirilmiştir.</p> <p>Çalışmalarımızın neticesinde, yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin yeniden değerlemesine ilişkin gerçekleştirilen denetim prosedürlerinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.</p>

4. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

5. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüphecilikimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.

- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağı makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

Mevzuattan kaynaklanan diğer yũkũmlũlũklere ilişkin rapor

1. 6102 sayılı Tũrk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dũrdũncũ fıkrası uyarınca, Şirket'in
1 Ocak - 31 Aralık 2019 hesap dũneminde defter tutma dũzeninin, kanun ile Şirket esas sũzleřmesinin finansal raporlamaya ilişkin hũkũmlerine uygun olmadığına dair ȳnemli bir hususa rastlanmamıştır.
2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dũrdũncũ fıkrası uyarınca, Yȳnetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.
3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dũrdũncũ fıkrası uyarınca dũzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 12 Şubat 2020 tarihinde Şirket'in Yȳnetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Mũřavirlik A.Ő.

Ediz Gũnsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 12 Şubat 2020

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

İÇİNDEKİLER	SAYFA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU	1
KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU	2
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU	3
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU	4
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR.....	5 - 62
NOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	5-6
NOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR.....	7-24
NOT 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ.....	24
NOT 4 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ.....	25
NOT 5 BORÇLANMALAR	26-29
NOT 6 TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	29-30
NOT 7 DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	30
NOT 8 STOKLAR	30
NOT 9 ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	31-32
NOT 10 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	32
NOT 11 MADDİ DURAN VARLIKLAR	33
NOT 12 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	34
NOT 13 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	34
NOT 14 DİĞER VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	35-36
NOT 15 KARŞILIKLAR	36-39
NOT 16 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR.....	39
NOT 17 DİĞER BORÇLAR.....	39
NOT 18 TÜREV ARAÇLAR.....	40-41
NOT 19 TAAHHÜTLER, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	42-43
NOT 20 ÖZKAYNAKLAR	43-44
NOT 21 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	45
NOT 22 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	45-46
NOT 23 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/(GİDERLER).....	46
NOT 24 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER/(GİDERLER)	47
NOT 25 FİNANSMAN GELİRLERİ/(GİDERLERİ)	47
NOT 26 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	47-49
NOT 27 PAY BAŞINA KAZANÇ/(ZARAR)	49
NOT 28 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	49-53
NOT 29 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	53-62
NOT 30 DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI.....	62
NOT 31 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	62

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	
		31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Dönen varlıklar		27.918.955	20.962.205
Nakit ve nakit benzerleri	4	10.652.009	5.982.828
Ticari alacaklar	6	4.787.906	5.428.738
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 28	995.837	1.132.117
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		3.792.069	4.296.621
Diğer alacaklar	7	45.617	29.048
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		45.617	29.048
Türev araçlar	18	303.992	175.532
Stoklar	8	9.468.581	6.764.745
Peşin ödenmiş giderler	13	236.762	108.689
Diğer dönen varlıklar	14	2.424.088	2.472.625
Duran varlıklar		27.592.603	19.073.522
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	9	1.362.777	1.266.334
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	10	-	4.621
Maddi duran varlıklar	11	20.334.715	12.339.167
Kullanım hakkı varlıkları		200.701	-
Maddi olmayan duran varlıklar	12	51.744	58.185
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		51.744	58.185
Türev araçlar	18	98.741	168.266
Peşin ödenmiş giderler	13	198.879	378.000
Ertelenmiş vergi varlığı	26	3.767.503	3.566.132
Diğer duran varlıklar	14	1.577.543	1.292.817
Toplam varlıklar		55.511.558	40.035.727
Kaynaklar			
Kısa vadeli yükümlülükler		28.120.266	15.949.538
Kısa vadeli borçlanmalar	5	1.798.683	1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	3.379.019	2.971.529
Ticari borçlar	6	17.816.174	7.496.141
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 28	226.072	77.096
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		17.590.102	7.419.045
Çalışanlara sağlanan faydalara kapsamında borçlar	16	147.409	127.500
Diğer borçlar	17	55.409	39.300
İlişkili taraflara diğer borçlar	17, 28	28.297	24.279
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		27.112	15.021
Türev araçlar	18	79.247	236.050
Ertelenmiş gelirler		20.813	4.878
Dönem karı vergi yükümlülüğü	26	2.405	98.749
Kısa vadeli karşılıklar	15	117.152	80.345
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		15.777	8.863
Diğer kısa vadeli karşılıklar		101.375	71.482
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	4.703.955	3.753.177
Uzun vadeli yükümlülükler		14.254.752	14.140.360
Uzun vadeli borçlanmalar	5	13.898.092	13.836.142
Uzun vadeli karşılıklar	15	316.052	257.392
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		316.052	257.392
Ertelenmiş gelirler		7.820	3.638
Türev araçlar	18	31.950	42.237
Diğer uzun vadeli yükümlülükler		838	951
Toplam yükümlülükler		42.375.018	30.089.898
Özkaynaklar		13.136.540	9.945.829
Ödenmiş sermaye	20	250.419	250.419
Sermaye düzeltme farkları	20	1.344.243	1.344.243
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		6.437.136	3.478
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		6.418.891	5.021
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)		6.425.788	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(6.897)	5.021
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda sınıflandırılmayacak paylar		18.245	(1.543)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(1.850.305)	(1.822.867)
Yabancı para çevrim farkları		3.192	-
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		(2.100.116)	(2.094.224)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(2.100.116)	(2.094.224)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar		246.619	271.357
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	20	503.343	597.086
Geçmiş yıllar karları veya zararları		5.752.162	5.739.481
Net dönem karı veya zararı		525.837	3.712.789
Ana ortakhya ait özkaynaklar		12.962.835	9.824.629
Kontrol gücü olmayan paylar		173.705	121.200
Toplam kaynaklar		55.511.558	40.035.727

31 Aralık 2019 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 12 Şubat 2020 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU (Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2019	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018
	Notlar		
Hasılat	21	89.600.776	88.552.170
Satışların maliyeti	21	(84.716.489)	(79.327.847)
Brüt kar (zarar)		4.884.287	9.224.323
Genel yönetim giderleri	22	(1.277.213)	(1.001.517)
Pazarlama giderleri	22	(482.074)	(284.806)
Araştırma ve geliştirme giderleri	22	(24.073)	(21.061)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	23	838.573	930.619
Esas faaliyetlerden diğer giderler	23	(1.709.363)	(3.111.258)
Esas faaliyet karı (zararı)		2.230.137	5.736.300
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	24	-	-
Yatırım faaliyetlerinden giderler	24	(152)	(9.378)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların karlarından (zararlarından) paylar	9	197.393	265.880
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet karı (zararı)		2.427.378	5.992.802
Finansman gelirleri	25	1.522.758	3.286.945
Finansman giderleri	25	(4.261.484)	(5.555.367)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı (zararı)		(311.348)	3.724.380
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		896.678	37.065
Dönem vergi (gideri) geliri		(9.471)	(218.388)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	26	906.149	255.453
Sürdürülen faaliyetler dönem karı (zararı)		585.330	3.761.445
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		6.433.511	6.917
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	11	7.139.764	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(15.270)	9.273
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar veya zararda sınıflandırılmayacak paylar		19.788	(393)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	9	(1.043)	(393)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	9	20.831	-
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		(710.771)	(1.963)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		(710.771)	(1.963)
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		(34.279)	(893.742)
Yabancı para çevrim farkları		3.192	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar veya zararda sınıflandırılacak paylar		(24.738)	90.483
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların satılmaya hazır finansal varlıklarının yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	9	(34.666)	72.644
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)	9	9.928	17.839
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		(18.726)	(1.228.996)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(18.726)	(1.228.996)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		5.993	244.771
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		5.993	244.771
Diğer kapsamlı gelir (gider)		6.399.232	(886.825)
Toplam kapsamlı gelir (gider)		6.984.562	2.874.620
Dönem karının (zararının) dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		59.493	48.656
Ana ortaklık payları		525.837	3.712.789
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		52.505	16.886
Ana ortaklık payları		6.932.057	2.857.734
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)			
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	27	2,10	14,83

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)					Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)					Birikmiş karlar											
	Yeniden değerlendirme ve ölçüm					Riskten korunma kazançları (kayıpları)					Kardan ayrılan	Geçmiş yıllar	Net dönem	Ana ortaklığa ait	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar						
	kazançları (kayıpları)			Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı	Yabancı para riskinden korunma	Nakit akış riskinden korunma	Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kar/zararda sınıflandırılacak paylar	kısıtlanmış yedekler	zararları veya zararları	karı veya zararı							özkaynaklar	paylar	Özkaynaklar			
	Sermaye	Maddi duran varlık	Tanımlanmış fayda								Ödenmiş	düzeltilme	yeniden değerlendirme	planları yeniden ölçüm	gelirinden kar/zararda sınıflandırılmayacak paylar	çevrim farkları				kazançları (kayıpları)	sermaye	farkları
Bağımsız denetimden geçmiş																						
1 Ocak 2018	250.419	1.344.243	-	(2.211)	(1.150)	-	(1.141.847)	180.874	279.668	5.651.805	3.811.546	10.373.347	104.314	10.477.661								
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	339.393	3.472.153	(3.811.546)	-	-	-								
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	(21.975)	(3.384.477)	-	(3.406.452)	-	(3.406.452)								
- Dönem karı (zararı)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.712.789	3.712.789	48.656	3.761.445								
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	7.232	(393)	-	(952.377)	90.483	-	-	-	(855.055)	(31.770)	(886.825)								
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	7.232	(393)	-	(952.377)	90.483	-	-	3.712.789	2.857.734	16.886	2.874.620								
31 Aralık 2018	250.419	1.344.243	-	5.021	(1.543)	-	(2.094.224)	271.357	597.086	5.739.481	3.712.789	9.824.629	121.200	9.945.829								
Bağımsız denetimden geçmiş																						
1 Ocak 2019	250.419	1.344.243	-	5.021	(1.543)	-	(2.094.224)	271.357	597.086	5.739.481	3.712.789	9.824.629	121.200	9.945.829								
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.712.789	(3.712.789)	-	-	-								
Kar payları	-	-	-	-	-	-	-	-	(93.743)	(3.700.108)	-	(3.793.851)	-	(3.793.851)								
- Dönem karı (zararı)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	525.837	525.837	59.493	585.330								
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	6.425.788	(11.918)	19.788	3.192	(5.892)	(24.738)	-	-	-	6.406.220	(6.988)	6.399.232								
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	6.425.788	(11.918)	19.788	3.192	(5.892)	(24.738)	-	-	525.837	6.932.057	52.505	6.984.562								
31 Aralık 2019	250.419	1.344.243	6.425.788	(6.897)	18.245	3.192	(2.100.116)	246.619	503.343	5.752.162	525.837	12.962.835	173.705	13.136.540								

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	
		1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		11.334.588	1.351.978
Dönem karı (zararı)		585.330	3.761.445
Dönem net karı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		2.574.177	2.491.882
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	11, 12	706.116	622.494
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		(87.855)	86.609
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	8	(87.855)	86.609
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	15	151.777	117.957
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	25	1.371.357	940.320
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		(883.805)	(2.918.108)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		537.019	130.739
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış karları ile ilgili düzeltmeler	9	(197.393)	(265.880)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler	26	(896.678)	(37.065)
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	24	152	9.378
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	25	1.916.881	3.777.952
Kar (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		(43.394)	27.486
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		8.354.542	(4.675.072)
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		656.894	(403.568)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(381.602)	(1.990.959)
Türev varlıklardaki azalış (artış)		(58.935)	103.671
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		(2.615.981)	(1.560.264)
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		10.348.504	(719.275)
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		572.752	(202.463)
Türev yükümlülüklerdeki artış (azalış)		(167.090)	97.786
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		11.514.049	1.578.255
Vergi iadeleri (ödemeleri)		(105.823)	(140.935)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		(73.638)	(85.342)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(1.240.172)	(715.982)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		1.195	1.081
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		(1.337.367)	(941.063)
Alınan temettüleri	9	96.000	224.000
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		(6.790.553)	(6.593.759)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri	5	49.759.252	38.952.115
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(50.788.791)	(41.005.302)
Türev araçlardan nakit girişleri		84.997	405.021
Türev araçlardan nakit çıkışları		(649.449)	(666.358)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(34.535)	-
Ödenen temettüleri	20	(3.793.851)	(3.406.452)
Ödenen faiz		(1.961.722)	(1.248.137)
Alınan faiz		593.546	375.354
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		3.303.863	(5.957.763)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi	25	883.852	2.918.108
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		4.187.715	(3.039.655)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		4.553.080	7.592.735
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	8.740.795	4.553.080

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

1. Grup’un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (“Tüpraş” veya “Şirket”) 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket’in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Her çeşit ham petrol, petrol ürünleri ve kimyasal ürünleri temin ve rafine etmek, üretilen ve ithal edilen ham petrol, petrol ve kimyasal ürünlerin ihracat dahil her türlü ticari faaliyeti ile beraber üretim ve satış aşamasında depolama ve taşıma faaliyetlerinde bulunmak ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca “Grup” olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye’de olup, Grup’un faaliyetleri rafinaj sektörü altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu’na (“SPK”) kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.’de (“BİST”) işlem görmektedir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, Şirket’in BİST’e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket’in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 20):

	(%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve iş ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklıklar	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Palamar ve römorkör hizmeti
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Göztepe Tankercilik A.Ş. ("Göztepe") (*)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Ulaştırma A.Ş. ("Körfez")	Türkiye	Hava, deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı

(*) 2019 yılının Mayıs ayında kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPEL Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	ye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	ye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	ere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	nda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore (*)	pur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş.(**)	ye	Petrol ürünleri ticareti ve perakende
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	ye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	ye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	ye	Petrol ürünleri ticareti
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	ye	Denizcilik hizmetleri
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	ye	Gayrimenkul

(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

(**) Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. 2019 yılının Nisan ayında kurulmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde 6.098'dir (31 Aralık 2018 - 5.952).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mahallesi
Petrol Caddesi No: 25 41790
Körfez, Kocaeli

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup’un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanan Seri II, 14.1 no’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları (“TFRS’ler”) esas alınmıştır.

Konsolide finansal tablolar, KGK tarafından 15 Nisan 2019 tarihinde yayımlanan “TMS Taksonomisi Hakkında Duyuru” ile SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi’nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup ile Grup’a bağlı Türkiye’de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu (“TTK”), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı (“Maliye Bakanlığı”) tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen arsa ve araziler ile türev araçlar dışında, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir (‘fonksiyonel para birimi’). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş’ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları’ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup’un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

a. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TFRS 9, “Finansal araçlar’daki değişiklikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik iki konuya açıklık getirmiştir: bir finansal varlığın sadece anapara ve anaparaya ilişkin faizi temsil edip etmediği dikkate alınırken, erken ödenen bedelin hem negatif hem de pozitif nakit akışları olabileceği ve itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın TMS 39’dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir. Söz konusu değişikliğin Grup’un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler (Devamı)

- **TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştirmeceklərini açıklığa kavuşturmuştur. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.
- **TFRS 16, "Kiralama işlemleri";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, 'Müşteri sözleşmelerinden hasılat' standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikle kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundalar. Fakat TFRS 16'ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK'nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. Bu durumda, yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında birtakım değerlendirmelere neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16'ya göre bir sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri Not 2.2' de detaylandırılmıştır.
- **TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12'ye göre değil TMS 37 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir. Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığının bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.
- **2015-2017 yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2019 ve sonrası yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:
 - TFRS 3 'İşletme Birleşmeleri', kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçer.
 - TFRS 11 'Müşterek Anlaşmalar', müşterek kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçmez.
 - TMS 12 'Gelir Vergileri', işletme, temettülerin gelir vergisi etkilerini aynı şekilde muhasebeleştirir.
 - TMS 23 'Borçlanma Maliyetleri', bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi için yapılan her borçlanmayı, genel borçlanmanın bir parçası olarak değerlendirir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

a. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

- **TMS 19 'Çalışanlara Sağlanan Faydalar', planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme ile ilgili iyileştirmeler;** 1 Ocak 2019 ve sonrasında olan yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri gerektirir:

- Planda yapılan değişiklik, küçülme ve yerine getirme sonrası dönem için; cari hizmet maliyeti ve net faizi belirlemek için güncel varsayımların kullanılması;
- Geçmiş dönem hizmet maliyetinin bir parçası olarak kar veya zararda muhasebeleştirme, ya da varlık tavanından kaynaklanan etkiyle daha önce finansal tablolara alınmamış olsa bile, fazla değerdeki herhangi bir azalmanın, yerine getirmedeki bir kazanç ya da zararın finansal tablolara alınması.

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

b. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TMS 1 ve TMS 8 önemlilik tanımındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TMS 1 "Finansal Tabloların Sunuluşu" ve TMS 8 "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler ve Hatalar" daki değişiklikler ile bu değişikliklere bağlı olarak diğer TFRS'lerdeki değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- i) TFRS ve finansal raporlama çerçevesi ile tutarlı önemlilik tanımı kullanımı
- ii) önemlilik tanımının açıklamasının netleştirilmesi ve
- iii) önemli olmayan bilgilerle ilgili olarak TMS 1 'deki bazı rehberliklerin dahil edilmesi

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

- **TFRS 3'teki değişiklikler – işletme tanımı;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikte birlikte işletme tanımı revize edilmiştir. UMSK tarafından alınan geri bildirimlere göre, genellikle mevcut uygulama rehberliğinin çok karmaşık olduğu düşünülmektedir ve bu işletme birleşmeleri tanımının karşılanması için çok fazla işleme sonuçlanmaktadır.

- **TFRS 9, TMS 39 ve TFRS 7 'deki değişiklikler- Gösterge faiz oranı reformu;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler gösterge faiz oranı reformu ile ilgili olarak belirli kolaylaştırıcı uygulamalar sağlar. Bu uygulamalar korunma muhasebesi ile ilgilidir ve IBOR reformunun etkisi genellikle riskten korunma muhasebesinin sona ermesine neden olmamalıdır. Bununla birlikte herhangi bir riskten korunma etkisizliğinin gelir tablosunda kaydedilmeye devam etmesi gerekir. IBOR bazlı sözleşmelerde korunma muhasebesinin yaygın olması göz önüne alındığında bu kolaylaştırıcı uygulamalar sektördeki tüm şirketleri etkileyecektir. Şirket söz konusu değişikliğin ve IBOR'un Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirmektedir.

- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde etkisi olması beklenmemektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren iş ortaklıklarının finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren İş Ortaklıklarının finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

2.1.4 Konsolidasyon esasları

- a) 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır.
- b) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklıklar ve İş Ortaklıkları'nın oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarından değişiklik göstermemiştir.

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Karaköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Çengelköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Pendik	79,98	79,98	79,98	79,98
Tuzla	79,98	79,98	79,98	79,98
Göztepe(*)	79,98	79,98	-	-
Körfez	100,00	100,00	100,00	100,00

(*) 2019 yılının Mayıs ayında kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

Bağlı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüler, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

- c) İş ortaklıkları, Grup'un müşterek kontrolüne sahip olduğu işletmelerdir. Müşterek kontrol, bir anlaşma üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrol, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumda vardır. Özkaynak yöntemine göre, iş ortaklıkları başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kar veya zararındaki payı yatırımın defter değeri artırılarak ya da azaltılarak kar veya zarar tablosuna yansıtılır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen iş ortaklıklarının oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlendirilen iş ortaklıkları				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V. (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore (*) (**)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. (*) (***)	50,00	40,00	-	-
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş. (*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. (*)	12,50	10,00	12,50	10,00
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00

(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

(**) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

(***) Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. 2019 yılının Nisan ayında kurulmuştur.

d) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

Grup, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlardan, "TFRS 16 Kiralamalar" standardının ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişikliklerini, ilgili standardın geçiş hükümlerine uygun olarak uygulamıştır.

Söz konusu standart kaynaklı muhasebe politikası değişiklikleri ve ilgili standartların ilk kez uygulanmasının etkileri aşağıdaki gibidir:

TFRS 16 "Kiralamalar" Standardı

Grup - kiracı olarak

Grup, bir sözleşmenin başlangıcında, sözleşmenin kiralama sözleşmesi olup olmadığını ya da kiralama işlemi içerip içermediğini değerlendirir. Sözleşmenin, bir bedel karşılığında tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devretmesi durumunda bu sözleşme, bir kiralama sözleşmesidir ya da bir kiralama işlemi içermektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiracı olarak (Devamı)

Grup, bir sözleşmenin tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devredip devretmediğini değerlendirirken aşağıdaki koşulları göz önünde bulundurur:

- Sözleşmenin tanımlanan bir varlık içermesi (bir varlığın sözleşmede açık veya zımni bir şekilde belirtilerek tanımlanması),
- Varlığın işlevsel bir bölümünün fiziksel olarak ayrı olması veya varlığın kapasitesinin tamamına yakını temsil etmesi (tedarikçinin kullanım süresi boyunca varlığı ikame etme yönünde asli bir hakka sahip olması ve bundan ekonomik fayda sağlaması durumunda varlık tanımlanmış değildir),
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımından sağlanacak ekonomik yararların tamamına yakını elde etme hakkının olması,
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımını yönetme hakkının olması. Grup, varlığın kullanımını yönetme hakkına aşağıdaki durumlardan herhangi birinin varlığı halinde sahip olmaktadır:
 - a) Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağını yönetme ve değiştirebilme hakkına sahip olması veya
 - b) Varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağına ilişkin kararların önceden belirlenmiş olması:
 - i. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığı işletme (veya varlığı kendi belirlediği şekilde işletmeleri için başkalarını yönlendirmesi) hakkına sahip olması ve tedarikçinin bu işletme talimatlarını değiştirme hakkının bulunmaması veya
 - ii. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve ne amaçla kullanılacağını önceden belirleyecek şekilde varlığı (ya da varlığın belirli özelliklerini) tasarlamış olması.

Grup, yukarıda yer alan söz konusu değerlendirmeler sonrasında, kiralamanın fiilen başladığı tarihte finansal tablolarına bir kullanım hakkı varlığı ve bir kira yükümlülüğü yansıtır.

Kullanım hakkı varlığı

Grup, kiralamanın fiilen başladığı tarihte kullanım hakkı varlığını maliyeti üzerinden ölçer. Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

- a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
- b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar,
- c) Grup tarafından katlanılan başlangıçtaki tüm doğrudan maliyetler ve
- d) dayanak varlığın, kiralamanın hüküm ve koşullarının gerektirdiği duruma getirilmesi için restore edilmesiyle ilgili olarak Grup tarafından katlanılan maliyetler (stok üretimi için katlanılan maliyetler hariç).

Grup maliyet yöntemini uygularken, kullanım hakkı varlığını:

- a) birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülmüş ve
- b) kira yükümlülüğünün yeniden ölçümüne göre düzeltilmiş maliyeti üzerinden ölçer.

Grup, kullanım hakkı varlığını amortismanına tabi tutarken TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yer alan amortisman hükümlerini uygular.

Kullanım hakkı varlığının değer düşüklüğüne uğramış olup olmadığını belirlemek ve belirlenen herhangi bir değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirmek için TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı uygulanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiracı olarak (Devamı)

Kira yükümlülüğü

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, Grup kira yükümlülüğünü o tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak; zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise kiracının alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilir. Alternatif borçlanma oranı, Grup şirketlerinin kontrat tarihlerindeki borçlanma oranları dikkate alınarak belirlenmiştir.

Grup'un kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil olan ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemeleri aşağıdakilerden oluşur:

- Sabit ödemelerden her türlü kiralama teşvik alacaklarının düşülmesiyle elde edilen tutar,
- Bir endeks ya da orana bağlı olan, ilk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan kira ödemeleri,
- Kiralama süresinin kiracının kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Grup, kira yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:

- Defter değerini, kira yükümlülüğündeki faizi yansıtacak şekilde artırır,
- Defter değerini, yapılmış olan kira ödemelerini yansıtacak şekilde azaltır ve
- Defter değerini, varsa yeniden değerlendirmeleri ve yeniden yapılandırmaları yansıtacak şekilde yeniden ölçer. Grup, kira yükümlülüğünün yeniden ölçüm tutarını, kullanım hakkı varlığında düzeltme olarak finansal tablolarına yansıtır.

Uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları

Kiralama yükümlülüğü, sözleşmelerdeki uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları dikkate alınarak belirlenmektedir. Sözleşmelerde yer alan uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının büyük kısmı Grup ve kiralayan tarafından müştereken uygulanabilir opsiyonlardan oluşmaktadır. Grup kiralama süresini, söz konusu uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları ilgili sözleşmeye göre Grup'un inisiyatifindeyse ve opsiyonların kullanımı makul derecede kesirse kiralama süresine dâhil ederek belirlemektedir. Eğer şartlarda önemli bir değişiklik olursa yapılan değerlendirme Grup tarafından gözden geçirilmektedir. Cari dönemde yapılan değerlendirmeler sonucunda, uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının kiralama süresine dahil edilmesi nedeniyle oluşan kiralama yükümlülüğü veya varlık kullanım hakkı bulunmamaktadır.

Değişken kira ödemeleri

Grup'un kiralama sözleşmelerinin bir kısmından kaynaklanan kira ödemeleri değişken kira ödemelerinden oluşmaktadır. TFRS 16 standardı kapsamında yer almayan söz konusu değişken kira ödemeleri, ilgili dönemde gelir tablosuna kira gideri olarak kaydedilmektedir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren yılda değişken kira ödemeli sözleşmelerine ait toplam kira gideri 56.442 bin TL'dir.

Kolaylaştırıcı uygulamalar

Kiralama süresi 12 ay ve daha kısa olan kısa vadeli kiralama sözleşmeleri ile Grup tarafından düşük değerli olarak belirlenen bilgi teknolojileri ekipman kiralamalarına (ağırlıklı olarak yazıcı, dizüstü bilgisayar, mobil telefon vb.) ilişkin sözleşmeler, TFRS 16 Kiralamalar Standardının tanıdığı istisna kapsamında değerlendirilmiş olup, bu sözleşmelere ilişkin ödemeler oluştuğu dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeye devam edilmektedir. Makul ölçüde benzer özelliklere sahip kiralamalardan oluşan bir portföye (benzer bir ekonomik ortamdaki benzer bir varlık sınıfı için geri kalan kiralama süresi benzer olan kiralamalar gibi) tek bir iskonto oranı uygulanmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiralayan olarak

Grup'un kiralayan olarak kiralamalarının tamamı faaliyet kiralamasıdır. Faaliyet kiralamalarında, kiralanılan varlıklar, konsolide bilançoda yatırım amaçlı gayrimenkuller, maddi duran varlıklar veya diğer dönen varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira gelirleri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

TFRS 16 Kiralamalar Standardına ilk geçiş

Grup, TMS 17 "Kiralama İşlemleri" standardının yerini alan TFRS 16 "Kiralamalar" standardını, ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla, standardın ilk defa uygulanmasının kümülatif etkisiyle geriye dönük olarak ("kümülatif etki yöntemi") konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu yöntemin ilgili standartta tanımlanan basitleştirilmiş geçiş uygulaması kapsamında, finansal tabloların karşılaştırmalı bilgilerinde ve geçmiş yıllar karlarında yeniden düzenleme gerekmemektedir.

TFRS 16 "Kiralamalar" standardının ilk uygulaması kapsamında, 1 Ocak 2019 tarihinden önce TMS 17 "Kiralama İşlemleri" standardına uygun olarak faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılan kiralama taahhütlerine ilişkin konsolide finansal tablolarda "kiralama yükümlülüğü" muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu kira yükümlülüğü, geçiş tarihi itibarıyla gerçekleşmemiş kira ödemelerinin, Grup'un ilk uygulama tarihindeki alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş bugünkü değeri üzerinden ölçülmüştür. Kullanım hakkı varlıkları ise, ilgili standartta yer alan basitleştirilmiş geçiş uygulaması kapsamında, kiralama yükümlülüklerine (peşin ödemesi yapılmış veya tahakkuk etmiş kira ödemelerinin tutarına göre düzeltilmiş) eşit bir tutar üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

İlk uygulama tarihinden önce TMS 17 kapsamında takip edilen faaliyet kiralaması taahhütleri ile 1 Ocak 2019 itibarıyla TFRS 16 kapsamında konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen kira yükümlülüklerinin mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019
TMS 17 kapsamında operasyonel kiralama taahhütleri	413.589
- Kısa vadeli kiralamalar (-)	(10.044)
- Düşük değerli kiralamalar (-)	(133)
- Hizmet alımı kapsamında değerlendirilen sözleşmeler (-)	(41.871)
- Sözleşme uzatma ve sonlandırma opsiyonlarına ilişkin düzeltmeler	20.188
TFRS 16 kapsamında toplam kiralama yükümlülüğü (iskonto edilmemiş)	381.729
TFRS 16 kapsamında toplam kiralama yükümlülüğü (alternatif borçlanma oranı ile iskonto edilmiş)	198.739
- Kısa vadeli kiralama yükümlülüğü	23.629
- Uzun vadeli kiralama yükümlülüğü	175.110

Grup'un 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla kullandığı alternatif borçlanma oranlarının ağırlıklı ortalaması TL için %20,80, Avro için %3,23'tür.

1 Ocak 2019 ve 31 Aralık 2019 tarihleri itibarıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen kullanım hakkı varlıklarının, varlık grupları bazında detayları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	1 Ocak 2019
Yeraltı ve yerüstü düzenlemeleri	77.868	122.143
Binalar	99.641	38.816
Makine ve teçhizat	1.107	2.543
Motorlu araçlar	22.085	35.237
Toplam kullanım hakkı varlıkları	200.701	198.739

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Maddi Duran Varlıklar

Grup, 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uygun olarak aktifinde elde maliyeti ile 66.782 bin TL olarak yer alan tüm arazi ve arsalarını yeniden değerlemeye tabi tutmuş ve yeniden değerlendirme tutarı olan 7.139.764 bin TL olarak gerçeğe uygun değerleriyle konsolide finansal tablolarda göstermiştir (Not 11). Maddi duran varlıklardaki arazi ve arsa dışında bulunan diğer kalemler, önceki yıllarla tutarlı olarak elde etme maliyetleri üzerinden, birikmiş amortisman ve mevcutsa kalıcı değer düşüklüğünün indirilmesi sonrasında oluşan değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Grup'a ait arazi ve arsaların gerçeğe uygun değerinin tespitinde "Emsal Karşılaştırma Yöntemi" kullanılmıştır.

Maddi duran varlıklarda, söz konusu yeniden değerlendirme sonucu meydana gelen artışlar, bilançoda özkaynaklar grubunda yer alan maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları) hesabına ertelenmiş vergi etkisi netlendikten sonra kaydedilmektedir. Arazi ve arsalar ekonomik ömürleri sınırsız olarak kabul edildiği için amortismanına tabi tutulmamıştır.

Tüpraş arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan Açık Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından; özkaynaktan payalma yöntemine göre konsolide edilen OPET ve bağlı ortaklıklarının arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

	Raporlama tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değer seviyesi			
	31 Aralık 2019	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	7.139.764	-	7.139.764	-

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tablosu ile 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

• Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzeri değerler, bankalarda tutulan mevduatları, vadeleri 3 ay veya daha kısa olan diğer likit yatırımları ve Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğince bankalarda tutulan gelir payı tutarlarını içerir (Not 4). Konsolide nakit akış raporlamasında kullanılan nakit ve nakit benzerleri, tahakkuk eden faiz geliri ve bloke mevduatlar (gelir payı) hariç 3 aydan kısa vadeli nakit ve nakit benzerlerini içermektedir. Grup'un nakit ve nakit benzerleri kredi riski modeli içerisinde değerlendirilmekte ve beklenen bir kredi riski bulunmadığından konsolide bilançoya maliyet değerleri ile yansıtılmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

• Ticari alacaklar

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir. Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir. Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalırsa, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 6).

Grup, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan "basitleştirilmiş yaklaşımı" uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını "ömür boyu beklenen kredi zararlarına" eşit bir tutardan ölçmektedir. Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda önemlilik arz etmemesi sebebiyle muhasebeleştirilmemektedir. Her raporlama döneminde hesaplama yapılarak tekrar değerlendirilmektedir.

Grup, alacaklarının bir kısmını faktoring yoluyla tahsil etmektedir. Faktoring işlemine konu olan alacaklardan, faktoring şirketinin tahsilat riskini üstlendiği tutarlar ilgili alacak hesaplarından düşülmektedir. Faktoring işlemine konu olan ticari alacakların faktör edilme (satış) tarihleri ile vadeleri arasındaki sürenin önemsiz olması sebebiyle, söz konusu ticari alacaklara ilişkin iş modeli değiştirilmemiş olup itfa edilmiş maliyeti üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

• Ticari borçlar

Ticari borçlar, gerçeğe uygun değerleriyle deftere alınır ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş değerleri ile muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan finansal varlıkları, riskten korunma muhasebesine konu olmayan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Söz konusu varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan türev araçları, vadeli döviz alım-satım ve vadeli mal alım-satım işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 18).

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıkları, riskten korunma muhasebesine konu olan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Söz konusu varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kapsamlı gelir tablosunda nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir/gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen türev araçlar, vadeli mal alım-satım işlemlerini, vadeli faiz oranı takası işlemlerini ve çapraz döviz takası işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 18).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

• Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kar/zararı etkileyebilecek değişimlere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/(kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem karında kar veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunma taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defter değerine dahil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunma gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kar veya zarar olarak yansıtılır.

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyene kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve çıkarılması

Bütün finansal varlık alım ve satımları işlem tarihinde, yani Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihte kayıtlara yansıtılır. Söz konusu alım ve satımlar genellikle piyasada oluşan genel teamül ve düzenlemelerle belirlenen zaman dilimi içerisinde finansal varlığın teslimini gerektiren alım satımlardır. Bir finansal varlık (ya da finansal varlığın veya benzer finansal varlıklardan oluşan grubun bir kısmı);

- Varlıktan nakit akımı elde etme hakkına ilişkin sürenin bitmiş olması durumunda;
- Grup'un varlıktan nakit akımı elde etme hakkı olmakla birlikte, üçüncü kişilere direkt devretme zorunluluğu olan bir anlaşma kapsamında çok fazla zaman geçirmeden tamamını ödeme yükümlülüğü olması durumunda;
- Grup'un finansal varlıktan nakit akımlarını elde etme hakkını devretmesi ve (a) varlık ile ilgili tüm risk veya ödüllerin devredilmiş veya (b) tüm hak ya da ödüllerin transfer edilmemiş olmasına rağmen, varlık üzerindeki tüm kontrolleri transfer etmiş olması durumunda kayıtlardan çıkarılır.

Grup'un varlıktan nakit akımı elde etmesi hakkını devretmesi bununla birlikte tüm risk ya da menfaatlerin transfer edilmemesi veya üzerindeki kontrolü devretmemesi durumunda, varlık, Grup'un varlık ile devam eden ilişkisine bağlı olarak konsolide finansal tablolarda taşınır.

Finansal yükümlülükler, bu yükümlülüklerden doğan borçların ortadan kalkması, iptal edilmesi ve süresinin dolması durumlarında kayıtlardan çıkartılır.

İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 28).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenmemektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır. Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 8).

Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır (Not 14).

Maddi duran varlıklar

Arsa ve araziler gerçeğe uygun değerleri ile diğer maddi duran varlıklar ise elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 11).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Faydalı ömür
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-35 yıl
Taşıt araçları	4-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımındaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kar ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 12).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortisman tabii tutulur.

b) Geliştirme giderleri

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Araştırma ve Geliştirme Giderleri kısmında açıklanmıştır.

Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleştirilebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortisman tabii tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabii tutulmaktadır.

Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınırlar. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlendirilir ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

Faaliyet kiralalamaları

Grup - kiracı olarak

Operasyonel kiralama

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, işletme kiralaması olarak sınıflandırılır. İşletme kiralaları olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Grup - kiralayan olarak

Operasyonel kiralama

Operasyonel kiralamada, kiralanılan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Ertelemiş vergiler

Ertelemiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelemiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuyla ilişkilendirilir.

Ertelemiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilerek; hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelemiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 26).

Kıdem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar

a) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup çalışanlarının İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmasından doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder.

TMS 19, "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı, kıdem tazminatı karşılığının hesaplanması kapsamında, aktüeryal varsayımlar (net iskonto oranı, emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan devir hızı oranı vb.) yapılmasını gerektirmektedir. Aktüeryal varsayımlar ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve aktüeryal varsayımlardaki değişikliklerin etkileri, aktüeryal kazanç / kayıpları oluşturmaktadır.

1 Ocak 2013 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 19 "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı uyarınca aktüeryal kazanç / kayıplar gelir tablosunda muhasebeleştirilmekte iken; 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe giren değişiklik ile söz konusu aktüeryal kazanç / kayıpların diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup çalışanları adına sosyal güvenlik kurumlarına belirlenmiş tutarlarda katkı payı ödemek zorundadır. Grup'un ödemekte olduğu katkı payı dışında, yapmak zorunda olduğu başka bir ödeme mecburiyeti yoktur. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır.

c) İzin hakları:

Kullanılmamış izin haklarından doğan yükümlülükler, hak kazanıldıkları dönemlerde tahakkuk edilir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

d) Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 15).

Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı" doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarında muhasebelemektedir.

- Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
- İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
- Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir.

Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolara kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) mal veya hizmet devredilmiş olur.

Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrini değerlendirirken,

- a) Grup'un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği,
- b) müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği,
- c) mal veya hizmetin zilyetliğinin devri,
- d) müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği,
- e) müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır.

Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışa akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 19).

Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı olduğu tarihte konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır. Temettü borçları, kar dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net karın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş karlardan ve özkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kar hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kar hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Bölgümlere göre raporlama

TFRS 11, "Müşterek Anlaşmalar" standardı, iş ortaklıklarını konsolide finansal tablolarda özkaynak yönetimine göre muhasebeleştirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu değişiklik Grup tarafından geriye dönük olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda Opet bağı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları özkaynak metodu ile değerlendirilmiş olup, akaryakıt dağıtım bölümü, bölgümlere göre raporlama kapsamından çıkarılmıştır. Konsolidasyon kapsamında sadece rafinaj bölümü kalmış olması sebebiyle 1 Ocak 2013 tarihinden başlamak üzere bölgümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

Nakit akış tablosu

Nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları Grup'un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akışları, Grup'un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akışlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları, Grup'un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, oluştuğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınır:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağını belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir.

Yatırım indirimi istisnası kapsamında indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilmektedir.

İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3, "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. 1 Ocak 2011 tarihinden önceki işletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan ancak şerefiyenin içerisinde ayrılabilmek üzere özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismanına tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

1 Ocak 2011 tarihinden sonra gerçekleşen işletme birleşmelerinde, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla geçerli olan yeniden düzenlenmiş TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" standardı uygulanmaktadır. Yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün temel farkı satın alma sırasında katlanılan bütün işlem maliyetlerinin kar/zararda muhasebeleştirilmesidir. 2018 yılı içerisinde gerçekleşen ve yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün uygulanmasını gerektiren bir işletme birleşmesi yoktur.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikeliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TMS/TFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TMS/TFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında isteğe bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

2.5. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) *Ertelenmiş vergi varlığı:*

Ertelenmiş vergi varlığı gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farklar ve indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan yatırım indirimleri nedeniyle hak kazanılan vergi avantajları üzerinden hesaplanmaktadır.

Grup, söz konusu yatırım indirimlerine ilişkin ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğini, vergilendirilebilir kar tahminlerini içeren iş modellerini baz alarak değerlendirmektedir. Bu iş modelleri satış miktarları, satış fiyatları ve kur beklentileri gibi ileriye dönük yönetim tahminlerini içermektedir. Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık analizlerinin sonucunda, ilgili tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, ilgili ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Not 26).

b) *Nakit akış riskinden korunma işlemleri:*

Not 29'de açıklandığı üzere, Grup, 812.776 bin ABD Doları tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek ihracat gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD doları spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmakta ve bu kapsamda yapılan 'etkinlik testi' neticesinde nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır. Söz konusu etkinlik testlerinde kullanılan ihracat gelirlerine ilişkin yapılan bütçe tahminlerinin temelinde satış miktarlarına ve fiyatlarına ilişkin önemli tahmin ve varsayımlar bulunmaktadır. Grup, etkinlik testine baz olan tahminlere ilişkin gerçekleştirmiş olduğu duyarlılık analizlerinin sonucunda, tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, etkinlik testlerinin değerlendirilmesinde önemli bir etkisi olmadığı sonucuna varmıştır.

c) *Faydalı ömür:*

Maddi varlıklar ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3'de açıklanmıştır.

d) *Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerlemesi:*

Grup, arsa ve arazilerini gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirmekte olup bu varlıkların gerçeğe uygun değerleri Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve finansal durum tablosunda taşınan değer olarak esas alınmaktadır. Gerçeğe uygun değerlerin belirlenmesinde kullanılan değerlendirme yöntemi, piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu, coğrafi konumu ve emsal bedel gibi önemli varsayımlar kullanılmaktadır.

3. İşletme birleşmeleri

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

4. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Bankalar		
Gelir payı (bloke)	1.861.248	1.425.142
Vadeli mevduat	8.732.840	4.551.877
Vadesiz mevduat	7.955	1.203
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	49.966	4.606
Toplam	10.652.009	5.982.828

Gelir payı (bloke)

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 14).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2019

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	11,28	7.482.221	50.000	7.532.221
ABD Doları	1,95	1.114.494	71.475	1.185.969
Avro	0,15	13.088	-	13.088
İngiliz Sterlini	0,70	1.562	-	1.562
Vadeli mevduat		8.611.365	121.475	8.732.840

31 Aralık 2018

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	23,91	149.375	-	149.375
ABD Doları	4,68	2.635.014	107.196	2.742.210
Avro	2,71	1.653.547	6.631	1.660.178
İngiliz Sterlini	1,40	114	-	114
Vadeli mevduat		4.438.050	113.827	4.551.877

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Hazır değerler	10.652.009	5.982.828
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(1.861.248)	(1.425.142)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(49.966)	(4.606)
Nakit ve nakit benzeri değerler	8.740.795	4.553.080

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	1.797.993	1.139.773
Kredi faiz tahakkukları	690	2.096
Toplam	1.798.683	1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli taksitleri	3.108.084	2.780.773
Kiralama işlemlerinden borçlar	25.699	-
Kredi faiz tahakkukları	191.241	156.611
Tahvil faiz tahakkukları	53.995	34.145
Toplam	3.379.019	2.971.529
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Uzun vadeli banka kredileri	8.909.295	10.148.979
Çıkarılmış tahviller	4.808.140	3.682.630
Kiralama işlemlerinden borçlar	180.657	-
Kredi faiz tahakkukları	-	4.533
Toplam	13.898.092	13.836.142
Toplam borçlanmalar	19.075.794	17.949.540

Tüpraş, 8 Şubat 2019 tarihinde, 400 milyon TL nominal değerinde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 25 Ocak 2019 tarihinde, 250 milyon TL nominal değerinde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 12 Ekim 2017 tarihinde Londra Borsasına kote, 700 milyon ABD Doları nominal değerinde, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,5 faiz oranlı tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması ve borçlanma vadelerinin ağırlıklı ortalamasının uzatılmasını teminen, uzun vadeli dış finansman sağlanması amacıyla HSBC (Koordinatör), ING (Kredi Temsilcisi), The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd., Citibank N.A., Intesa Sanpaolo ve JPMorgan Chase Bank, N.A., London Branch'tan oluşan bankalar topluluğu ile kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelere istinaden 29 Mart 2016 tarihinde 261,5 milyon Avro ve 157,5 milyon ABD Doları tutarlarında kredi kullanılmıştır. Krediler 6 ayda bir faiz ödemeli, ilk 3 yıl geri ödemesiz ve toplam 5 yıl vadeli.

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 765 milyon ABD Dolarıdır (31 Aralık 2018 - 954 milyon ABD Doları).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

Tüpraş'ın yurtiçi ve yurt dışı piyasalarda işlem görmek üzere ihraç ettiği toplam 700 milyon ABD Doları ve 650 milyon TL nominal değerli tahvillerinin kayıtlı değerleri, aktif piyasalardaki kayıtlı fiyatlara dayanan (Seviye 1) gerçeğe uygun değerlerinin 48 milyon TL altındadır (2018:311 Milyon).

Tüpraş 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla borçlanmalarından kaynaklanan finansal taahhütlerini yerine getirmiştir.

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

		31 Aralık 2019	
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,23	267.300.000	1.587.815
TL krediler (*)	-	210.177.843	210.178
Faiz tahakkukları			690
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.798.683
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	3,91	322.136.658	1.913.556
Avro krediler	2,02	113.393.640	754.135
TL krediler	14,95	440.393.063	440.393
GBP kiralama borçları	4,16	279.174	2.171
Avro kiralama borçları	2,95	833.008	5.541
TL kiralama borçları	21,64	17.986.921	17.987
			3.133.783
Faiz tahakkukları			245.236
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			3.379.019
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	4,02	908.805.991	5.398.489
ABD doları tahviller	4,43	700.000.000	4.158.140
Avro krediler	2,11	61.125.320	406.520
TL krediler	16,72	3.104.285.714	3.104.286
TL tahviller	15,47	650.000.000	650.000
GBP kiralama borçları	4,16	904.130	7.031
Avro kiralama borçları	3,20	7.416.683	49.325
TL kiralama borçları	22,57	124.300.668	124.301
			13.898.092
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			13.898.092

(*) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümkart ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 210.178 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2018 - 245.028 bin TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

			31 Aralık 2018
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD Doları krediler	3,83	160.000.000	841.745
TL krediler	24,25	298.027.981	298.028
Faiz tahakkukları			2.096
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD Doları krediler	4,34	303.932.787	1.598.959
Avro krediler	2,07	117.138.055	706.108
TL krediler	18,80	475.705.563	475.706
			2.780.773
Faiz tahakkukları			190.756
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			2.971.529
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD Doları krediler	4,36	1.194.244.687	6.282.802
ABD Doları tahviller	4,55	700.000.000	3.682.630
Avro krediler	2,05	174.435.583	1.051.498
TL krediler	24,11	2.814.678.778	2.814.679
			13.831.609
Faiz tahakkukları			4.533
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			13.836.142

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
1-2 yıl arası	5.960.596	4.188.207
2-3 yıl arası	1.588.261	2.860.518
3-4 yıl arası	1.555.875	1.349.307
4-5 yıl arası	4.576.765	1.347.878
5 yıl ve üzeri	216.595	4.090.232
Toplam	13.898.092	13.836.142

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR (Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla borçlanmaların hareketi aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	17.949.540	15.050.984
Alınan yeni finansal borçlar	49.759.252	38.952.115
Anapara ödemeleri	(50.788.791)	(41.005.302)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan artışlar	235.666	-
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	(34.535)	-
Faiz tahakkukları değişimi	48.541	61.020
Kur farkları değişimi	1.906.121	4.890.723
31 Aralık	19.075.794	17.949.540

Borçlanmaların yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
1-90 gün	5.805.491	5.576.072
91-365 gün	4.475.789	4.910.633
1-5 yıl	8.649.443	3.772.017
5 yıl üzeri	145.071	3.690.818
Toplam	19.075.794	17.949.540

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ticari alacaklar	3.806.348	4.327.765
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 28)	995.837	1.132.117
Şüpheli ticari alacaklar	5.243	4.740
Diğer ticari alacaklar	21	21
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(14.300)	(31.165)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(5.243)	(4.740)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	4.787.906	5.428.738

Tüpraş, yurtiçi alacaklarını devlet iç borçlanma senetleri faiz oranlarını kullanarak, yurtdışı alacaklarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Tüpraş, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 2.059.000 bin TL'yi (31 Aralık 2018 - 2.332.000 bin TL) ticari alacaklardan düşmüştür.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	4.740	3.184
Dönem içerisindeki artış	803	2.018
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(300)	(462)
31 Aralık	5.243	4.740

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar (Devamı)

Kısa vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ticari borçlar	17.624.694	7.425.166
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 28)	226.072	77.096
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(34.592)	(6.121)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	17.816.174	7.496.141

Tüpraş, kısa vadeli ticari borçlarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

7. Diğer alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Sigorta tazminat alacakları	28.084	8.151
Personelden alacaklar	12.403	12.809
Verilen depozito ve teminatlar	5.130	8.088
Şüpheli diğer alacaklar	1.526	324
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(1.526)	(324)
Toplam	45.617	29.048

8. Stoklar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İlk madde ve malzeme	1.348.822	1.117.820
Yarı mamuller	1.612.901	1.799.367
Mamuller	2.169.793	2.122.910
Ticari mallar	53.644	76.043
Yoldaki mallar	4.201.510	1.705.496
Diğer stoklar	81.911	30.964
	9.468.581	6.852.600
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	(87.855)
Toplam	9.468.581	6.764.745

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	87.855	1.246
Dönem içerisindeki artışlar	-	87.855
Dönem içerisindeki iptaller	(87.855)	(1.246)
31 Aralık	-	87.855

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	40,00	1.362.777	40,00	1.266.334
		1.362.777		1.266.334

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	1.266.334	1.134.364
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların;		
Mali yıl karlarındaki pay	197.393	265.880
Dağıttığı temettü	(96.000)	(224.000)
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları	20.831	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(1.043)	(393)
Yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	(34.666)	72.644
Yabancı para çevrim farkları	9.928	17.839
31 Aralık	1.362.777	1.266.334

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Dönen varlıklar	5.416.089	4.948.159
Duran varlıklar	3.319.884	2.963.133
Toplam varlıklar	8.735.973	7.911.292
Kısa vadeli yükümlülükler	3.498.612	3.282.386
Uzun vadeli yükümlülükler	2.303.102	1.935.753
Özkaynaklar	2.934.259	2.693.153
Toplam kaynaklar	8.735.973	7.911.292
	1 Ocak -	1 Ocak -
	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Satış gelirleri (net)	46.380.766	42.997.122
Brüt kar	1.852.142	1.878.634
Faaliyet karı	877.570	982.049
Net dönem karı	493.482	664.700

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Devamı)

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup ABD Doları bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır. Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, Opet'in gerçeğe uygun değeri, şerefiye dahil edilmiş taşınan değerinin %61 üzerindedir.

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kar marjı	%3,3 - %4,5
İskonto oranı	%16,4

Opet yönetimi bütçelenen brüt kar marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması senaryolarına göre, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla söz konusu gerçeğe uygun değer, Opet'in şerefiye dahil edilmiş taşınan değeri sırasıyla %13 oranında altında ve %16 oranında üzerinde olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir. Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değeri, defter değerinden yüksek olduğundan Şirket yönetimi kullanım değeri esasına göre geri kazanılabilir değer hesaplaması yapmamıştır.

Rekabet Kurulu soruşturması:

Rekabet Kurulu'nun 27.08.2018 tarihli kararıyla; bayilerinin yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak Grup'un İş Ortaklıklarından Opet hakkında soruşturma açılmasına karar verildiği belirtilmiş olup, soruşturma süreci devam etmektedir.

10. Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkuller 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla kira geliri elde etme amacı taşımaması nedeniyle arazi ve arsalar üzerine sınıflandırılmış ve arazi ve arsalar ile birlikte yeniden değerlemeye tabi tutulmuştur (31 Aralık 2018 - 4.621 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların yapılan değerlendirme çalışmaları kapsamında 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla değeri 156.767 bin TL olarak tespit edilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla maddi duran varlıklar ve ilgili amortisman giderlerinde gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	Yeniden Değerleme Artışları	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2019
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	62.161	7.139.764	-	-	4.628	-	7.206.553
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.721.772	-	-	-	71.891	(176)	3.793.487
Binalar	789.073	-	-	-	50.851	(16)	839.908
Makine, tesis ve cihazlar	12.657.231	-	-	1.134	278.927	(604)	12.936.688
Taşıt araçları	1.249.363	-	-	762.086	12.978	(60)	2.024.367
Döşeme ve demirbaşlar	128.559	-	-	4.939	4.373	(2.654)	135.217
Yapılmakta olan yatırımlar	339.919	-	-	730.454	(419.027)	-	651.346
Özel maliyetler	1.070	-	-	3.061	-	-	4.131
Diğer maddi duran varlıklar	4.057	-	-	23	-	(1.286)	2.794
	18.953.205	7.139.764	-	1.501.697	4.621	(4.796)	27.594.491
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.456.256)	-	-	(153.706)	(2.231)	176	(1.612.017)
Binalar	(210.688)	-	-	(17.258)	(8)	14	(227.940)
Makine, tesis ve cihazlar	(4.611.075)	-	-	(401.204)	(13.462)	587	(5.025.154)
Taşıt araçları	(252.335)	-	(39)	(60.834)	-	60	(313.148)
Döşeme ve demirbaşlar	(81.852)	-	-	(15.001)	15.701	2.451	(78.701)
Özel maliyetler	(44)	-	-	(774)	-	-	(818)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.788)	-	-	(371)	-	161	(1.998)
	(6.614.038)	-	(39)	(649.148)	-	3.449	(7.259.776)
Net defter değeri	12.339.167						20.334.715
	1 Ocak 2018			İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2018
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	48.814	-	-	16.138	-	(2.791)	62.161
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.645.079	40	-	76.667	-	(14)	3.721.772
Binalar	771.147	-	-	17.926	-	-	789.073
Makine, tesis ve cihazlar	12.001.323	90	-	669.851	-	(14.033)	12.657.231
Taşıt araçları	1.221.669	12.055	-	16.110	-	(471)	1.249.363
Döşeme ve demirbaşlar	134.130	1.752	-	(5.724)	-	(1.599)	128.559
Yapılmakta olan yatırımlar	500.802	646.079	-	(806.962)	-	-	339.919
Özel maliyetler	-	-	-	1.070	-	-	1.070
Diğer maddi duran varlıklar	2.614	1.443	-	-	-	-	4.057
	18.325.578	661.459	-	(14.924)	-	(18.908)	18.953.205
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.304.166)	(152.103)	-	-	-	13	(1.456.256)
Binalar	(193.944)	(16.744)	-	-	-	-	(210.688)
Makine, tesis ve cihazlar	(4.235.088)	(382.664)	-	-	-	6.677	(4.611.075)
Taşıt araçları	(206.631)	(45.970)	-	-	-	266	(252.335)
Döşeme ve demirbaşlar	(80.869)	(2.476)	-	-	-	1.493	(81.852)
Özel maliyetler	-	(44)	-	-	-	-	(44)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.443)	(345)	-	-	-	-	(1.788)
	(6.022.141)	(600.346)	-	-	-	8.449	(6.614.038)
Net defter değeri	12.303.437						12.339.167

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda maddi duran varlıklarla ilgili 649.148 bin TL'lik (31 Aralık 2018 – 600.346 bin TL) amortisman giderinin 621.457 bin TL'lik (31 Aralık 2018 – 568.863 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 7 bin TL'lik (31 Aralık 2018 – 4 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 27.684 bin TL'lik (31 Aralık 2018 – 31.479 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda kullanım hakkı varlıkları ile ilgili genel yönetim giderleri altında yer alan amortisman gideri 34.965 bin TL'dir (31 Aralık 2018 - Yoktur).

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde herhangi bir ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2018 - Yoktur). Şirket 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla arazi ve arsalarını gerçeğe uygun değerinden tutmaya karar vermiştir. Buna ilişkin açıklamalara dipnot 2.2'de yer verilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

12. Maddi olmayan duran varlıklar

Diğer maddi olmayan duran varlıklar:

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2019
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	91.242	8.471	-	-	99.713
Geliştirme giderleri	85.407	7.091	-	-	92.498
	176.649	15.562	-	-	192.211
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(54.295)	(13.215)	-	-	(67.510)
Geliştirme giderleri	(64.169)	(8.788)	-	-	(72.957)
	(118.464)	(22.003)	-	-	(140.467)
Net defter değeri	58.185				51.744
	1 Ocak 2018	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2018
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	81.464	222	9.556	-	91.242
Geliştirme giderleri	80.039	-	5.368	-	85.407
	161.503	222	14.924	-	176.649
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(43.060)	(11.235)	-	-	(54.295)
Geliştirme giderleri	(53.256)	(10.913)	-	-	(64.169)
	(96.316)	(22.148)	-	-	(118.464)
Net defter değeri	65.187				58.185

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 22.003 bin TL'lik (31 Aralık 2018 – 22.148 bin TL) itfa payı giderinin tamamı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

13. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	117.991	81.320
Verilen sipariş avansları	118.771	27.369
Toplam	236.762	108.689

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	142.369	124.885
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 28)	54.725	252.101
Peşin ödenen diğer giderler	1.785	1.014
Toplam	198.879	378.000

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

14. Diğer varlık ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Tecil edilen Katma Değer Vergisi (“KDV”)	1.265.764	843.703
İade alınacak KDV	729.357	622.111
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	101.440	57.120
Yedek parça ve malzeme stokları	93.795	67.081
Vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkuku	90.007	761.184
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi (“ÖTV”)	75.472	67.912
Devreden KDV	40.692	2.579
Gelir tahakkukları	19.747	16.141
Diğer çeşitli dönen varlıklar	7.814	34.794
Toplam	2.424.088	2.472.625

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş’ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan ürün crack işlemleri gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2020 tarihinde tahsil edilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş’ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2019 tarihinde tahsil edilmiştir.

Diğer duran varlıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Yedek parça ve malzeme stokları	1.569.443	1.284.892
Diğer	8.100	7.925
Toplam	1.577.543	1.292.817

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Gelir payı	1.866.833	1.430.111
Tecil edilen KDV	1.265.764	843.703
Ödenecek ÖTV	1.175.211	1.254.611
Vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkuku	200.167	-
Tecil edilen ÖTV	75.472	67.912
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	74.146	66.127
Ödenecek KDV	12.669	11.873
Diğer	33.693	78.840
Toplam	4.703.955	3.753.177

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkukları Tüpraş’ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gider tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2020 tarihinde ödenmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihrac kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD Dolar/ ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.866.833 bin TL (31 Aralık 2018 - 1.430.111 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke devlet iç borçlanma faiz oranları ile vadeli mevduat ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 1.861.248 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2018 - 1.425.142 bin TL) (Not 4).

15. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kıdeme teşvik primi karşılığı	8.377	3.521
Personel prim tahakkukları	7.400	5.342
Toplam	15.777	8.863

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kıdem tazminatı karşılığı	232.075	186.525
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	71.754	59.787
Kıdeme teşvik primi karşılığı	12.223	11.080
Toplam	316.052	257.392

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla saat ücretli çalışanlardan 5 yıllık kıdeme ulaşanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdeme ulaşanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdeme ulaşanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdeme ulaşanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdeme ulaşanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdeme ulaşanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	14.601	13.196
Dönem içerisindeki artışlar	10.998	11.535
Dönem içerisindeki ödemeler	(4.999)	(10.130)
31 Aralık	20.600	14.601

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, kadınlarda 20 erkeklerde 25 hizmet yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İskonto oranı (%)	%4,67	%5,65
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,36	%99,39

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıklarının kıdem tazminatı karşılığı, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren geçerli olan 6.730,15 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2018 - 6.017,60 TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kıdem tazminatı karşılığı (Devamı):

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	186.525	167.907
Faiz giderleri	30.894	28.108
Aktüeryal (karlar)/zararlar	15.270	(9.273)
Dönem içerisindeki artışlar	27.725	24.432
Dönem içerisindeki ödemeler	(28.339)	(24.649)
31 Aralık	232.075	186.525

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Net İskonto Oranı		Net İskonto Oranı	
Duyarlılık Analizi	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış
Oran	%5,67	%3,67	%6,65	%4,65
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	15.546	(18.957)	10.655	(12.829)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	59.787	50.655
Dönem içerisindeki artışlar	18.462	15.247
Dönem içerisindeki ödemeler	(6.495)	(6.115)
31 Aralık	71.754	59.787

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Dava karşılığı	21.195	19.038
EPDK katkı payı (*)	37.054	33.473
Sürastarya karşılığı	41.924	18.108
Diğer	1.202	863
Toplam	101.375	71.482

(*) EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı (Devamı):

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren ara yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2019	19.038	33.473	18.108	863	71.482
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	2.489	37.054	23.816	339	63.698
Dönem içerisindeki ödemeler	(332)	(33.473)	-	-	(33.805)
31 Aralık 2019	21.195	37.054	41.924	1.202	101.375
1 Ocak 2018	16.209	23.823	11.484	25.779	77.295
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	3.544	47.588	12.419	(24.916)	38.635
Dönem içerisindeki ödemeler	(715)	(37.938)	(5.795)	-	(44.448)
31 Aralık 2018	19.038	33.473	18.108	863	71.482

16. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Personele borçlar	113.039	100.854
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	34.370	26.646
Toplam	147.409	127.500

17. Diğer borçlar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Alınan depozito ve teminatlar	27.112	15.021
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 28)	28.297	24.279
Toplam	55.409	39.300

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Türev araçlar

	31 Aralık 2019				31 Aralık 2018			
	Rayiç değerler		Rayiç değerler		Rayiç değerler		Rayiç değerler	
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	584.678	584.678	-	51.176	519.039	519.039	12.607	2.694
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	1.215.184	1.097.828	119.942	20.707	463.224	438.266	95.282	42.123
Vadeli mal alım-satım işlemleri	102.213	102.212	13.702	-	2.146.042	2.146.042	66.580	184.388
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Vadeli döviz işlemleri	9.559.306	9.679.259	163.578	695	2.156.969	2.177.520	1.063	6.845
Vadeli mal alım-satım işlemleri	404.147	404.147	6.770	6.669	-	-	-	-
Kısa vadeli türev araçlar			303.992	79.247			175.532	236.050
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	2.429.277	2.429.277	-	24.187	2.096.063	2.096.063	21.942	5.648
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	820.186	654.292	98.741	7.763	884.668	759.476	146.324	36.589
Uzun vadeli türev araçlar			98.741	31.950			168.266	42.237
Toplam türev araçlar			402.733	111.197			343.798	278.287

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, 2020 yılında sona erecek olan toplam 1.609.257 bin ABD doları karşılığında 9.679.259 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward, kur swap ve viop işlemlerinden oluşmaktadır (31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Ocak 2019'da sona eren olan toplam 410.000 bin ABD Doları karşılığında 2.177.520 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır.).

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, 378.126 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 466.637 bin ABD Doları) cinsinden, 17.714 bin Avro (31 Aralık 2018 - 26.571 bin Avro) cinsinden ve 650.000 bin TL cinsinden tahvillerin değişken faizli taksit ödemelerini nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Türev araçlar (Devamı)

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, 141.616 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 216.395 bin ABD Doları) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 624.434 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından, 156.900 bin Avro (31 Aralık 2018 - Yoktur) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 979.448 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden, 8.857 bin Avro (31 Aralık 2018 – 13.286 bin Avro) cinsinden ve dövizde endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 32.859 bin TL (31 Aralık 2018 – 49.288 bin TL) tutarlı Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemleri ile 32.859 bin TL (31 Aralık 2018 – 49.288 bin TL) tutarlı Türk Lirasına endeksli swap işlemlerinin toplam 9.337 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 14.005 bin ABD Doları) ve dövizde endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden ve 8.857 bin Avro (31 Aralık 2018 - 13.286 bin Avro) cinsinden ve dövizde endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 10.086 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 15.130 bin ABD Doları) tutarlı ve ABD Dolarına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2020 yılı 1.çeyrek dönemi için toplam 374 bin varil benzin, 265 bin varil jet yakıtı, 749 bin varil dizel ve 172 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır. Yapılan ürün crack marjını sabitleme işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit marjları benzin için 6,33 ABD Doları/varil, jet yakıtı için 15,04 ABD Doları/varil, dizel için 17,87 ABD Doları/varil, fuel oil için -14,76 ABD Doları/varildir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2019 yılı 1. çeyrek dönemi için toplam 4.515 bin varil jet yakıtı, 5.580 bin varil dizel ve 4.371 bin varil fuel oil, 2019 yılı 2. çeyrek dönemi için toplam 315 bin varil benzin, 4.188 bin varil jet yakıtı, 5.910 bin varil dizel ve 3.957 bin varil fuel oil işlemi 2019 yılı 3. çeyrek dönemi için toplam 1.650 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır. Yapılan ürün crack marjını sabitleme işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit marjları benzin için 9,54 ABD Doları/varil, jet yakıtı için 13,98 ABD Doları/varil, dizel için 15,92 ABD Doları/varil, fuel oil için -10,05 ABD Doları/varildir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
Alınan teminatlar:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.118.403		1.369.463
- TL Teminat mektupları	<i>719.088</i>	<i>719.088</i>	<i>726.627</i>	<i>726.627</i>
- ABD Doları Teminat mektupları	<i>32.249</i>	<i>191.566</i>	<i>99.623</i>	<i>524.106</i>
- Avro Teminat mektupları	<i>30.088</i>	<i>200.104</i>	<i>18.830</i>	<i>113.509</i>
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	<i>7.645</i>	-	<i>5.221</i>
Teminat senetleri		679		1.137
- TL Teminat senetleri	<i>679</i>	<i>679</i>	<i>1.137</i>	<i>1.137</i>
Alınan garanti mektupları		347.675		313.045
- TL Garanti mektupları	<i>50.000</i>	<i>50.000</i>	<i>50.000</i>	<i>50.000</i>
- ABD Doları Garanti mektupları	<i>50.000</i>	<i>297.010</i>	<i>50.000</i>	<i>263.045</i>
- Avro Garanti mektupları	<i>100</i>	<i>665</i>	-	-
Teminat akreditifleri		500.212		784.400
- ABD Doları Teminat akreditifleri	<i>84.208</i>	<i>500.212</i>	<i>149.100</i>	<i>784.400</i>
Doğrudan borçlandırma limitleri		506.841		405.337
- TL doğrudan borçlandırma limitleri	<i>506.841</i>	<i>506.841</i>	<i>405.337</i>	<i>405.337</i>
Toplam alınan teminatlar		2.473.810		2.873.382
Verilen teminatlar:				
Teminat akreditifleri		2.496.440		310.392
- ABD Doları Teminat akreditifleri	<i>416.672</i>	<i>2.475.117</i>	<i>40.260</i>	<i>211.804</i>
- Avro Teminat akreditifleri	<i>2.749</i>	<i>18.283</i>	<i>1.309</i>	<i>7.888</i>
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	<i>3.040</i>	-	<i>90.700</i>
Teminat mektupları		1.394.723		1.067.670
- TL Teminat mektupları	<i>1.274.730</i>	<i>1.274.730</i>	<i>941.808</i>	<i>941.808</i>
- ABD Doları Teminat mektupları	<i>20.200</i>	<i>119.993</i>	<i>20.200</i>	<i>106.271</i>
- Avro Teminat mektupları	-	-	<i>3.250</i>	<i>19.591</i>
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		773.804		1.399.598
- TL Teminat mektupları	<i>733.900</i>	<i>733.900</i>	<i>1.399.598</i>	<i>1.399.598</i>
- Avro Teminat mektupları	<i>6.000</i>	<i>39.904</i>	-	-
Bankalara verilen kefaletler		980.238		970.480
- ABD Doları Kefaletler	<i>139.315</i>	<i>827.559</i>	<i>139.129</i>	<i>731.946</i>
- Avro Kefaletler	<i>22.957</i>	<i>152.679</i>	<i>39.571</i>	<i>238.534</i>
Toplam verilen teminatlar		5.645.205		3.748.140

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 857.850 bin TL (31 Aralık 2018 - 863.992 bin TL) tutarındaki krediler ve 122.388 bin TL (31 Aralık 2018 - 106.488 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Grup'un 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
A.Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	4.664.967	2.777.660
- TL	2.008.630	2.341.406
- ABD Doları	2.595.110	318.075
- Avro	58.187	27.479
- Diğer	3.040	90.700
B.Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	980.238	970.480
- ABD Doları	827.559	731.946
- Avro	152.679	238.534
C.Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D.Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	5.645.205	3.748.140

Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 3.274 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2018 - 4.100 bin TL).

20. Özkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2018	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür ("kr."). Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş (31 Aralık 2018 - 1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara Yönetim Kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş karlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Özkaynaklar (Devamı)

Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan karın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahsi geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 503.343 bin TL'dir (31 Aralık 2018 - 597.086 bin TL).

Kar payı dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2018 yılı net dağıtılabılır dönem karının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 3.793.851 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef ortaklara, %1.515,0 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 15,15 TL brüt, 15,15 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %1.515,0 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 15,15 TL brüt, 12,8775 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2017 yılı net dağıtılabılır dönem karının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 3.406.452 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef ortaklara, %1.360,3 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 13,603 TL brüt, 13,603 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %1.360,3 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 13,603 TL brüt, 11,563 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Yurtiçi satışlar	70.538.290	77.547.173
Yurtdışı satışlar	20.144.188	12.490.970
Brüt satışlar	90.682.478	90.038.143
Eksi: Satış iskontoları	(922.258)	(1.258.595)
Eksi: Satıştan iadeler	(159.444)	(227.378)
Net satış gelirleri	89.600.776	88.552.170
Satışların maliyeti	(84.716.489)	(79.327.847)
Brüt kar	4.884.287	9.224.323

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Hammadde, mamul ve sarf malzemeleri maliyeti	79.406.426	75.263.115
Enerji giderleri	2.589.357	1.664.001
Personel giderleri	873.662	769.199
Amortisman ve itfa payları (Not 11)	621.457	568.863
Diğer üretim giderleri	1.225.587	1.062.669
Satışların maliyeti	84.716.489	79.327.847

22. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Personel giderleri	532.773	410.945
Sigorta giderleri	161.175	109.109
Vergi, resim ve harç giderleri	142.029	118.762
Dışarıdan alınan hizmetler	115.725	90.389
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 11-12)	84.652	53.627
Ofis giderleri	79.185	34.255
Aidat giderleri	43.993	35.903
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	39.431	20.786
Seyahat ve ulaşım giderleri	6.125	5.317
Kira giderleri	4.174	21.680
Bağış ve yardımlar	3.490	45.597
Diğer	64.461	55.147
Toplam genel yönetim giderleri	1.277.213	1.001.517

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

22. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (Devamı)

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	189.129	67.633
Personel giderleri	150.965	117.350
Enerji giderleri	25.963	15.309
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	10.929	8.429
Reklam giderleri	23.977	6.358
Amortisman giderleri (Not 11)	7	4
Diğer	81.104	69.723
Toplam pazarlama giderleri	482.074	284.806

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Personel giderleri	14.177	11.499
Lisans giderleri	3.893	2.451
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	1.080	732
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	598	549
Diğer	4.325	5.830
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	24.073	21.061

23. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Esas faaliyetlerden diğer gelirler:		
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	729.393	759.479
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı karı	25.644	50.133
Kira gelirleri	4.816	4.127
Konusu kalmayan karşılıklar	136	57.931
Diğer	78.584	58.949
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	838.573	930.619

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Esas faaliyetlerden diğer giderler:		
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(882.606)	(2.878.278)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(777.816)	(215.034)
Diğer	(48.941)	(17.946)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(1.709.363)	(3.111.258)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

24. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Maddi ve maddi olmayan duran varlık satış (zararları)/karları, net	(152)	(9.378)
Toplam yatırım faaliyetlerinden (giderler)/gelirler	(152)	(9.378)

25. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Finansman gelirleri:		
Mevduatlardan oluşan kur farkı karı	883.852	2.918.108
Mevduat faiz gelirleri	638.906	368.837
Toplam finansman gelirleri	1.522.758	3.286.945
Finansman giderleri:		
Faiz giderleri	(2.010.263)	(1.309.157)
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(1.916.881)	(3.777.952)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(320.860)	(463.266)
Diğer	(13.480)	(4.992)
Toplam finansman giderleri	(4.261.484)	(5.555.367)

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kiralama işlemlerinden 23.334 bin TL faiz gideri faiz giderleri kalemi içerisinde, kiralama işlemlerinden 5.225 bin TL kur farkı gideri finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı kalemi içerisinde yer almaktadır (31 Aralık 2018 - Yoktur).

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri

i) Kurumlar vergisi:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	9.479	218.388
Peşin ödenen vergiler	(7.074)	(119.639)
Dönem karı vergi yükümlülüğü	2.405	98.749

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı 2019 yılı için %22’dir (2018: %22). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

i) Kurumlar vergisi (Devamı):

Vergi öncesi dönem karının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2019	2018
Vergi öncesi kar	(311.348)	3.724.380
Beklenen vergi gideri (*)	68.497	(819.364)
Yatırım teşvik geliri	728.958	729.249
İndirim ve istisnalar	101.055	128.152
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(1.832)	(972)
Toplam vergi geliri	896.678	37.065

(*) Beklenen vergi gideri 2019 ve 2018 yılı için %22 oranı ile hesaplanmıştır.

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları	7.139.764	-	(713.976)	-
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	365.686	68.004	(80.451)	(14.961)
Peşin ödenmiş giderler	34.727	51.680	(7.640)	(11.370)
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	20.292	-	(4.464)	-
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(806.531)	(26.331)
Yatırım teşvik geliri (*)	11.714.563	10.029.879	3.957.291	3.228.333
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	1.313.409	1.210.352	288.950	266.277
İndirilebilir birikmiş mali zararlar (**)	1.128.491	-	248.268	-
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	243.951	190.477	53.669	41.905
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	61.369	51.646	13.501	11.362
Dava karşılıkları	21.195	18.547	4.663	4.080
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	87.855	-	19.328
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	-	25.044	-	5.510
Diğer	34.968	71.219	7.692	15.668
Ertelenmiş vergi varlığı			4.574.034	3.592.463
Ertelenmiş vergi varlığı - net			3.767.503	3.566.132

(*) Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. Şirket, her iki teşvik belgesi kapsamında kullanılan yatırım indirimleri için Maliye Bakanlığı'nın 2019 yılı için yayınlamış olduğu %22,58 değerlendirme oranı ile endeksleme yapmıştır. Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında, devlet katkısına ilaveten KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

(**) Grup'un 2019 yılında gerçekleşen 1.128.491 bin TL tutarındaki mali zararlarından gelecek 5 yıl içerisinde kullanılmak üzere 248.268 bin TL tutarında ertelenen vergi varlığı oluşmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

i) Kurumlar vergisi (Devamı):

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2019	2018
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	3.566.132	3.067.871
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	906.149	255.453
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
- Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	5.993	244.771
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	3.205	(1.963)
- Maddî duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	(713.976)	-
31 Aralık	3.767.503	3.566.132

27. Pay başına kazanç (zarar)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Ana ortaklığa ait dönem karı	525.837	3.712.789
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	2,10	14,83

28. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

- (1) İş ortaklıkları
- (2) Koç Topluluğu şirketleri
- (3) Ortak, nihai ortak

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	2.031.019	2.428.620
Toplam	2.031.019	2.428.620

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

b) Ticari alacaklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	835.956	642.361
Aygaz A.Ş. (2)	85.399	64.500
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	67.283	420.121
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	6.104	5.055
Diğer (2)	1.095	80
Toplam	995.837	1.132.117

Tüpraş, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 373.000 bin TL'yi (31 Aralık 2018 - 650.000 bin TL) ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. (2)	113.585	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	23.228	15.021
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	17.634	6.368
Ark İnşaat A.Ş. (2)	15.140	5.126
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	14.183	18.343
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2)	9.635	9.348
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	9.337	5.144
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	5.429	4.022
Aygaz A.Ş. (2)	4.995	6.885
Setur Servis Turistik A.Ş. (2)	2.131	1.421
Diğer (2)	10.775	5.418
Toplam	226.072	77.096

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Koç Holding A.Ş. (3)	28.297	24.279
Toplam	28.297	24.279

e) Verilen maddi duran varlık avansları:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. (2)	36.751	243.379
Ark İnşaat A.Ş. (2)	17.909	8.722
Diğer (2)	65	-
Toplam	54.725	252.101

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

f) Banka kredileri:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	111.131	7.948
Toplam	111.131	7.948

g) Kiralama işlemlerinden borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Koç Ailesi (1)	55.806	-
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	22.658	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	299	-
Toplam	78.763	-

h) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	14.400.870	14.593.024
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	4.948.781	10.550.334
Aygaz A.Ş. (2)	686.695	710.537
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	38.967	39.965
Diğer (2)	1.618	5.595
Toplam	20.076.931	25.899.455

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

i) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. (2)	1.160.891	-
Aygaz A.Ş. (2)	167.805	253.116
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2) (**)	167.652	120.398
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	148.375	89.159
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	103.662	85.722
Opet International Limited (1)	91.319	12.065
Koç Holding A.Ş. (3) (*)	55.133	41.493
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	45.358	24.850
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	39.898	41.917
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	22.237	15.758
Diğer (2)	97.135	66.192
Toplam	2.099.465	750.670

(*) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtım Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtım sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

(**) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemlerdeki prim tutarlarını içermektedir.

j) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşletmesi A.Ş. (2)	132.775	-
Ark İnşaat A.Ş. (2)	78.639	29.216
Entek Elektrik Üretimi A.Ş. (2)	46.100	-
Algoritma Sağlık Hizmetleri A.Ş. (2)	-	6.260
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	-	16.699
Aygaz A.Ş. (2)	-	17.800
Diğer (2)	17.393	7.793
Toplam	274.907	77.768

k) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve Genel Müdüre doğrudan bağlı olan Direktörler olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 88.560 bin TL'dir (31 Aralık 2018- 86.411 bin TL). Bu tutarın 6.700 bin TL'lik kısmı işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödemelere ilişkin olup, kalan kısmı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır (31 Aralık 2018- 1.237 bin TL).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

D) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	22.851	-
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. (2)	9.190	6.464
Yapı Kredi Bank Netherland N.V.(2)	480	102
Toplam	32.521	6.566

m) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	99.462	198.197
Toplam	99.462	198.197

n) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam bağış tutarı 286 bin TL'dir (31 Aralık 2018 – 36.410 bin TL).

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibariyle kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31.12.2019

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	36.947.377	40.964.423	18.192.261	579.809	17.064.913	5.127.440
Banka kredileri	14.007.303	17.100.274	285.660	361.259	16.226.349	227.006
Borçlanma senedi ihraçları	4.862.135	5.467.954	-	187.116	748.465	4.532.373
Kiralama yükümlülükleri	206.356	490.020	426	31.434	90.099	368.061
Ticari borçlar	17.816.174	17.850.766	17.850.766	-	-	-
Diğer borçlar	55.409	55.409	55.409	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	291.536	182.604	32.031	(63.732)	214.915	(610)
Türev Nakit Girişleri	402.733	15.011.818	8.892.569	3.095.910	3.020.332	3.007
Türev Nakit Çıkışları	111.197	14.829.214	8.860.538	3.159.642	2.805.417	3.617

31 Aralık 2018

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	25.484.981	28.650.792	9.933.830	2.794.743	11.647.564	4.274.655
Banka kredileri	14.232.765	16.266.572	2.392.268	2.629.025	10.984.691	260.588
Borçlanma senedi ihraçları	3.716.775	4.842.658	-	165.718	662.873	4.014.067
Ticari borçlar	7.496.141	7.502.262	7.502.262	-	-	-
Diğer borçlar	39.300	39.300	39.300	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	65.511	(177.007)	(121.459)	(110.881)	55.527	(194)
Türev Nakit Girişleri	343.798	1.791.311	221.052	436.689	1.123.097	10.473
Türev Nakit Çıkışları	278.287	1.968.318	342.511	547.570	1.067.570	10.667

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %55 ve %35'dir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasından seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

31 Aralık 2019	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	995.837	3.792.069	-	45.617	10.652.009	402.733	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	568.028	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	995.837	3.674.402	-	45.617	10.652.009	402.733	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	117.667	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.243	-	1.526	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.243)	-	(1.526)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

31 Aralık 2018	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	1.132.117	4.296.621	-	29.048	5.982.828	343.798	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	593.892	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.132.117	4.225.420	-	29.048	5.982.828	343.798	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	71.201	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	4.740	-	324	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(4.740)	-	(324)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (devamı):

31 Aralık 2019	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	59.438	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	31.732	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	23.991	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	2.506	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

31 Aralık 2018	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	44.990	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	16.751	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	9.459	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	1	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmıştır. Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 114.531 bin TL (31 Aralık 2018 - 70.540 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmektedir.

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Grup 1	241	4.842
Grup 2	1.987.149	2.102.638
Grup 3	2.453.724	3.137.892
Grup 4	229.125	112.165
Toplam	4.670.239	5.357.537

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD Doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD Doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Ham petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kar ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket tarafından riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadeli hedge işlemleri yapılmaktadır (Not 18).

Ürün Crack Riski

Tüpraş, ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların yanı sıra, ürün fiyatlarındaki değişim sonucu ürün kar marjlarında oluşan dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Ürün kar marjlarındaki (crack) söz konusu dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için; geçmiş dönemlerde gerçekleşen ürün fiyat seviyeleri, piyasa beklentileri ve öngörülen satış hacimleri dikkate alınarak riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde, ürün kar marjları çeşitli türev enstrümanlar kullanılarak hedge edilmektedir (Not 18).

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişmelerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar		
Vadeli mevduatlar	10.644.054	5.981.625
Finansal yükümlülükler	11.162.541	9.639.986
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler (*)	7.913.253	8.309.554

(*) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un değişken faizli borçlanmalarının toplam 519.742 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 – 683.032 bin ABD Doları) ve 174.614 bin Avro (31 Aralık 2018 - 26.571 bin Avro) tutarlarındaki kısımları için faiz haddi swap işlemleri ve çapraz kur faiz haddi swap işlemleri bulunmaktadır. (Not 18).

31 Aralık 2019 tarihinde ABD Doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kar 8.731 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2018 – 8.558 bin TL). 31 Aralık 2019 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kar 5 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2018 – 4.554 bin TL). 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı riski bulunmamaktadır.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Faiz haddi riski (Devamı)

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 5'te sunulmuştur.

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, bilançoda yer alan döviz cinsinden parasal varlık ve yükümlülüklerin analizi ile Grup'un kur riskini bertaraf etmek üzere yaptığı hazine işlemleri, doğal hedge uygulamaları ve benzeri unsurların içerisinde yer aldığı kapsamlı bir risk takip sistemi ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un net bilanço yabancı para pozisyonunu ve risk takip sistemi içerisinde yönettiği unsurları özetlemektedir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)
Parasal varlıklar	1.540.805	259.386	5.288.783	1.005.300
Parasal yükümlülükler	(27.315.520)	(4.598.418)	(20.841.883)	(3.961.657)
Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük pozisyonu)	(25.774.715)	(4.339.032)	(15.553.100)	(2.956.357)
Parasal olmayan varlıklar	188.515	31.735	807.947	153.576
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	11.446.439	1.926.945	3.302.295	627.705
Net yabancı para varlık / (yükümlülük pozisyonu)	(14.139.761)	(2.380.351)	(11.442.858)	(2.175.076)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar (**)	4.828.054	812.776	5.166.635	982.082
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(9.311.707)	(1.567.575)	(6.276.223)	(1.192.994)
Doğal hedge kapsamında değerlendirilen stoklar (***)	9.129.592	1.536.917	6.333.567	1.203.894
Nakit akış riskinden korunma sonrası ve doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	(182.115)	(30.658)	57.344	10.900

(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

(**) Grup, 812.776 bin ABD Doları karşılığı 4.828.054 bin TL tutarındaki yatırım kredilerini (31 Aralık 2018 - 982.082 bin ABD Doları karşılığı 5.166.635 bin TL) gerçekleştirme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmaktadır. Grup, bu kapsamda gerçekleştirdiği etkinlik testi sonucunda söz konusu işlemin tamamının etkin olduğunu belirlemiş ve nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamıştır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yatırım kredilerinin 2.567.257 bin TL (31 Aralık 2018 - 2.575.965 bin TL) tutarındaki kur farkı gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar özkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmekte, cari dönem gelir tablosunda bir etki yaratmamaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren dönem içerisinde, söz konusu kredilerin ABD Doları cinsinden ihraç gelirlerine karşılık gelen gerçekleşen 647.079 bin TL tutarındaki kur farkı gideri özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabından gelir tablosundaki kur farkı giderlerine transfer edilmiştir. Ayrıca 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabına söz konusu kredilerin 2019 yılı içerisinde oluşan 638.371 bin TL tutarındaki kur farkı gideri eklenmiştir.

(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. Grup risk yönetimi politikaları gereği stok değerinin ABD Doları cinsinden karşılığı tarihi stok maliyetleri üzerinden takip etmektedir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 9.129.592 bin TL (31 Aralık 2018 - 6.333.567 bin TL)'dir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

	DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU					31 Aralık 2018				
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer
Ticari alacaklar	274.884	46.183	65	2	103	744.813	141.461	57	-	257
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	1.256.253	205.064	4.950	671	-	4.505.691	537.016	278.764	-	114
Diğer	188.515	31.471	59	152	1	807.947	153.492	73	-	-
Dönen varlıklar	1.719.652	282.718	5.073	824	104	6.058.451	831.969	278.894	-	371
Parasal finansal varlıklar	7.479	-	1.125	-	-	38.279	4.171	2.710	-	-
Diğer	2.189	-	-	282	-	-	-	-	-	-
Duran varlıklar	9.668	-	1.125	282	-	38.279	4.171	2.710	-	-
Toplam varlıklar	1.729.320	282.718	6.197	1.106	104	6.096.730	836.140	281.604	-	371
Ticari borçlar	12.590.524	2.103.634	12.966	13	8.185	6.266.612	1.173.998	12.276	-	16.326
Finansal yükümlülükler	4.384.159	608.682	115.222	279	-	3.278.691	486.945	118.932	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	297.645	48.523	85	1.137	-	260.178	49.313	124	-	-
Kısa vadeli yükümlülükler	17.272.328	2.760.839	128.273	1.429	8.185	9.805.481	1.710.256	131.332	-	16.326
Finansal yükümlülükler	10.019.505	1.608.806	68.542	904	-	11.016.934	1.894.245	174.436	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	23.687	3.949	34	-	-	19.468	3.578	107	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	10.043.192	1.612.755	68.576	904	-	11.036.402	1.897.823	174.543	-	-
Toplam yükümlülükler	27.315.520	4.373.593	196.850	2.334	8.185	20.841.883	3.608.079	305.875	-	16.326
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık / (yükümlülük) pozisyonu	11.446.439	1.731.449	174.614	-	-	3.302.295	597.260	26.571	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	11.561.817	1.750.872	174.614	-	-	3.455.571	626.395	26.571	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	(115.378)	(19.423)	-	-	-	(153.276)	(29.135)	-	-	-
Net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(14.139.761)	(2.359.427)	(16.039)	(1.228)	(8.081)	(11.442.858)	(2.174.679)	2.300	-	(15.955)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar	4.828.054	812.776	-	-	-	5.166.635	982.082	-	-	-
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(9.311.707)	(1.546.651)	(16.039)	(1.228)	(8.081)	(6.276.223)	(1.192.597)	2.300	-	(15.955)
Parasal kalemler net yabancı para varlık / (yükümlülük) pozisyonu	(25.776.904)	(4.122.347)	(190.711)	(1.661)	(8.082)	(15.553.100)	(2.925.431)	(24.344)	-	(15.955)
Riskten korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	353.096	55.083	3.893	-	-	162.894	24.253	5.856	-	-

Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla doğal hedge sonrası 182.115 bin TL net yabancı para açığı (31 Aralık 2018 - 57.344 bin TL net yabancı para fazlası) bulunmaktadır (sayfa 58).

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
31 Aralık 2019				
	Kar/ (Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(2.448.756)	2.448.756	(461.711)	461.711
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	1.496.218	(1.496.218)	-	-
ABD Doları Net Etki	(952.538)	952.538	(461.711)	461.711
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(126.834)	126.834	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	116.129	(116.129)	-	-
Avro Net Etki	(10.705)	10.705	-	-
TOPLAM	(963.243)	963.243	(461.711)	461.711
31 Aralık 2018				
	Kar/ (Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun % 10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(1.539.040)	1.539.040	(516.663)	516.663
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	838.835	(838.835)	-	-
ABD Doları Net Etki	(700.205)	700.205	(516.663)	516.663
Avro kurunun % 10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(14.675)	14.675	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	16.017	(16.017)	-	-
Avro Net Etki	1.342	(1.342)	-	-
TOPLAM	(698.863)	698.863	(516.663)	516.663

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleşirmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	20.112.369	12.489.247
Toplam	20.112.369	12.489.247
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	70.681.358	68.677.083
Toplam	70.681.358	68.677.083

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Toplam finansal borçlar (Not 5)	19.075.794	17.949.540
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(8.790.761)	(4.557.686)
Net finansal borç	10.285.033	13.391.854
Özkaynaklar	13.136.540	9.945.829
Yatırılan sermaye	23.421.573	23.337.683
Net finansal borç/ yatırılan sermaye oranı	%43,91	%57,38

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir.

Nakit ve nakit benzeri değerler dahil maliyet değerinden gösterilen finansal varlıkların kayıtlı değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle gerçeğe uygun değerlerine eşit olduğu öngörülmektedir.

Ticari alacakların kayıtlı değerlerinin, ilgili değer düşüklük karşılıklarıyla beraber gerçeğe uygun değeri yansıttığı öngörülmektedir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

31 ARALIK 2019 TARİHİNDE SONA EREN YILA AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayiç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2019 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	402.733	.-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	111.197	-

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2018 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	343.798	.-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	278.287	-

30. Devlet teşvik ve yardımları

Grup'un çeşitli teşvikler ile sahip olduğu haklar aşağıdaki gibidir:

- İthal edilen makine ve ekipmanlara uygulanan %100 gümrük vergisi muafiyeti,
- Yurt içinden ve yurt dışından tedarik edilen yatırım malları için KDV muafiyeti,
- Araştırma ve geliştirme kanunu kapsamında yer alan teşvikler (%100 Kurumlar Vergisi istisnası, Sosyal Güvenlik Kurumu teşvikleri, Gelir Vergisi, Damga vergisi teşviği vb.),
- Araştırma ve geliştirme harcamaları karşılığı Teydeb ve AB Fonları'ndan alınan nakit destekler,
- İndirimli kurumlar vergisi teşviki,
- Sigorta primi işveren payı ve İş Kur desteği,
- Emlak Vergisi teşviği
- Faiz Desteği.

31. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

.....